

אַלְהִים הֲלֹא אַתָּה שֹׁכֵת בְּעֵדוֹ וְגוֹ' מַעֲשֵׂה יָדָיו בְּרַכָּתָּ. וְעַל דָּא אִיהוּ דְחִיל לָךְ וְאַתִּיּהִיב לִיהּ רִשׁוֹ לְקַטְרָגָא בֵּיהּ, וְלֹא חֲזָאָהּ, דְּלֹא פְּלַח אִיּוֹב לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּרַחֲמֵיּוֹ.

אַלְהִים הֲלֹא אַתָּה שֹׁכֵת בְּעֵדוֹ וְגוֹ' מַעֲשֵׂה יָדָיו בְּרַכָּתָּ. וְעַל כֶּף הוּא יֵרֵא מִמֶּךָ. וְנִתְּנָה לוֹ רְשׁוּת לְקַטְרָג בּוֹ וְלֹהֲרָאוֹת שְׂלֵא עֲבַד אִיּוֹב אֶת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּאַהֲבָה.

דְּבִינֵן דְּאַתְנַסִּי, נִפְק מְאוּרְחָא, וְלֹא קָאִים בְּקִיּוּמִיהּ, מַה פְּתִיב, בְּכָל זֹאת לֹא חֲטָא אִיּוֹב בְּשִׁפְתָיו. לֹא חֲטָא בְּשִׁפְתָיו אֲבָל בְּרַעוּתִיהּ חֲטָא, וְלִבָּתֵּר חֲטָא בְּכָלֵא.

שְׂבִינֵן שְׁהַתְּנִסָּה, יֵצֵא מִהַדְרֵךְ וְלֹא עֲמַד בְּקִיּוּמֵּוֹ. מַה פְּתוּב? בְּכָל זֹאת לֹא חֲטָא אִיּוֹב בְּשִׁפְתָיו. לֹא חֲטָא בְּשִׁפְתָיו, אֲבָל בְּרַצוֹנֵּוֹ חֲטָא, וְאַחֲרֵ כֶּף חֲטָא בְּכָל.

וְאִי תִימָא דְלֹא אַתְנַסִּי בַר נֶשׁ, הָא כְּתִיב (תהלים א"ח) ה' צַדִּיק יִבְחֵן וְגוֹ'. וּבְגִין כֶּף אַתְנַסִּי אִיּוֹב. וְאַף עַל גַּב דְּלֹא קָאִים בְּקִיּוּמִיהּ פְּדִקָּא יָאוּת, לֹא נִפְק מִתַּחַת רְשׁוּתָא דְמָרִיָּה לְאַתְדַּבְּקָא בְּסִטְרָא אַחְרָא.

וְאִם תֵּאמֵר שְׂלֵא מִתְּנִסָּה בֵּן אָדָם, הָרִי פְתוּב ה' צַדִּיק יִבְחֵן וְגוֹ'. וּמְשׁוּם כֶּף הַתְּנִסָּה אִיּוֹב. וְאַף עַל גַּב שְׂלֵא עֲמַד בְּקִיּוּמוֹ פְּרָאוּי, לֹא יֵצֵא מִתַּחַת רְשׁוּת אֲדוֹנֵּוֹ לְהַדְּבִק בְּצַד הָאֲחֵר.

וּכְמָה הָוָה הֵהוּא נְסוּתָא דִּילֵיהּ. תְּרִיסַר יְרַחִי, שׁוּלְטָנוּתָא דִּיהוּא סִטְרָא אַחְרָא. כְּמָה דְתַנְיֵנָן, דִּינָא דְחִיבֵיָא בְּגִיהֵנָם תְּרִיסַר יְרַחִי, וּבְגִין דְּלֹא אַתְדַּבְּק בְּסִטְרָא אַחְרָא פְּתִיב, (אייוב מ"ב) וַיִּי' בְּרַךְ אֶת (דף ל"ד ע"א) אַחְרִית אִיּוֹב מְרֵאשִׁיתוֹ.

וּכְמָה הָיָה אוֹתוֹ נְסִיּוֹן שְׁלוֹ? שְׁנַיִם עֶשֶׂר חֲדָשִׁים הַשְּׁלִטוֹן שֶׁל אוֹתוֹ הֵצֵד הָאֲחֵר, כְּמוֹ שְׁשָׁנֵינוּ דִּין הַרְשָׁעִים בְּגִיהֵנָם שְׁנַיִם עֶשֶׂר חֲדָשִׁים, וּמְשׁוּם שְׂלֵא דְבַק בְּצַד הָאֲחֵר, פְּתוּב (אייוב מ"ב) וְה' בְּרַךְ אֶת אַחְרִית אִיּוֹב מְרֵאשִׁיתוֹ.

רְבִי שְׁמַעוֹן אָמַר, הָאִי דְאִיּוֹב, לָאוּ נְסוּתָא דְנַסִּי קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כְּנִסוּתָא דְשָׂאֵר צַדִּיקָא, דְּהָא לֹא כְּתִיב וְהָאֱלֹהִים נָסָה אֶת אִיּוֹב, כְּמָה דְכְּתִיב, (בראשית כ"ב) וְהָאֱלֹהִים נָסָה אֶת אַבְרָהָם. דְּאַבְרָהָם, אִיהוּ בִידֵיהּ אֶקְרִיב לְבָרִיָּהּ יַחֲדָאִי דִּילֵיהּ לְגַבֵּי קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאִיּוֹב לֹא יְהִיב כְּלוּם, וְלֹא מְסַר לִיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כְּלוּם.

רְבִי שְׁמַעוֹן אָמַר, זֶה שֶׁל אִיּוֹב אֵינּוּ נְסִיּוֹן שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא כְּמוֹ נְסִיּוֹן שֶׁל שָׂאֵר הַצַּדִּיקִים, שְׁהָרִי לֹא כְּתוּב וְהָאֱלֹהִים נָסָה אֶת אִיּוֹב כְּמוֹ שְׁפְתוּב (בראשית כ"ב) וְהָאֱלֹהִים נָסָה אֶת אַבְרָהָם. שְׁאַבְרָהָם הוּא בְּיָדוֹ הַקְּרִיב אֶת בְּנוֹ הַיָּחִידִי לְקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְאִיּוֹב לֹא נִתֵּן כְּלוּם, וְלֹא מְסַר לְקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא כְּלוּם.

וְלֹא אַתְמַר לִיהּ, דְּהָא גְלִי קָמִיָּה, דְּלֹא יְכִיל לְקִיּוּמָא בֵּיהּ, אֲבָל אַתְמַסַּר בִּידָא דְמַקְטָרְגָא. וּבְדִינָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַתְעֵבִיד, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַתְעַר דִּינָא (בְּדִינָא) דָּא, לְהֵהוּא מַקְטָרְגָא לְגַבֵּיהּ, הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (אייוב א') הַשְּׁמֵת לְבָךְ עַל עַבְדֵי אִיּוֹב וְגוֹ'.

וְלֹא נֵאמַר לוֹ, שְׁהָרִי גְלוּי לְפָנָיו שְׂלֵא יְכוּל לְעַמַּד בּוֹ, אֲבָל נְמַסַּר בְּיַד הַמַּקְטָרְג, וּבְדִין שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא נַעֲשֵׂה, וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הַעִיר אֶת הַדִּין (בְּדִין) הַזֶּה אֶל אוֹתוֹ מִקְטָרְג אֵלָיו. זֶהוּ שְׁפְתוּב הַשְּׁמֵת לְבָךְ עַל עַבְדֵי אִיּוֹב וְגוֹ'.

אַתְעֵבִיד, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַתְעַר דִּינָא (בְּדִינָא) דָּא, לְהֵהוּא מַקְטָרְגָא לְגַבֵּיהּ, הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (אייוב א') הַשְּׁמֵת לְבָךְ עַל עַבְדֵי אִיּוֹב וְגוֹ'.